

DE GRENZEN VAN DE JURISDICTIE VAN ROTTERDAM

DOOR DRS R. A. D. RENTING

DE naam Rotterdam, opduikend in de dertiende eeuw, hangt samen met de naam Rotta, die al voorkomt in een acte van 3 februari 1028, toen keizer Koenraad de giften door de bisschoppen Ansfridus en Adelbold gedaan aan de abdij van St. Paulus te Utrecht, o.a. van de kerk 'Rotta', bevestigde. L. J. Rogier neemt aan dat hier sprake is van de oudst bewaarde oorkonde met betrekking tot de parochie Hillegersberg ¹⁾. In later tijd komt de naam Rotta of Rotte nog herhaaldelijk voor naast Berge en Hillegersberg. Zo wordt in het charter over het dijkrecht in Schieland van graaf Floris V (1281) o.a. genoemd het ambacht Rotte ²⁾; blijkens de lijst van leengoederen van graaf Floris V (1280/82) had heer Ghisebrecht Bokel o.a. in leen de tienden van Rotte. In een acte van 26 juli 1083 wordt met het dorp Bergan misschien Hillegersberg bedoeld ³⁾; van 2 november 1269 dateert een erfopvolgingsregeling van graaf Floris V betreffende huis, santwerf en ambacht van Hildegerdberge ⁴⁾. Het is duidelijk dat de namen Rotte en Hillegersberg in de dertiende eeuw gebruikt worden voor de zelfde geografische eenheid; het waterstaatkundig ambacht heette tot 1862 toe officieel Hillegersberg en Rotteban.

Mr. S. Muller Hzn. vermeldt dat ca. 1300 als dochterkerken van de parochie Rotte bestonden de kerken van Bleiswijk, Zevenhuizen, Kralingen en Rotterdam ⁵⁾. De kerk van Rotterdam zou dus voortgekomen zijn uit die van het veel oudere Rotte of Hillegersberg, reeds enige eeuwen eerder gesticht als een vooruitgeschoven post op een zandheuvel, die zich was blijven verheffen boven de zich rondom vormende veenlaag ⁶⁾. De oudste nederzettingen in de omgeving van Rotterdam zouden ontstaan zijn op de hogere gronden langs de brede riviermond: Vlaardingen - Hargan (Kethel) - Sche (Overschie) - Rotta. Ten noorden en oosten daarvan zou een uitgestrekt onbewoonbaar moerasgebied - half land, half water - op zeespiegelhoogte gelegen hebben, aldus Te Lintum in 'Rotterdam in den loop der eeuwen' (1909) ⁷⁾. Hazewinkel onderschrijft deze opvatting, volgens welke Rotterdam eerst een eigen leven kon beginnen na-